

Projectleidersopleiding zon-PV

Lokale participatie

18-04-2024

PROJECTBUREAU

RESCOOP
LIMBURG

Agenda

- Wat is “participatie”?
  - Lokale participatie vs. lokaal eigendom
- Participatie in het beleid...
- Draagvlak
- Participatievormen
  - Proces
  - Resultaten opdracht “stakeholders”
  - Financieel
  - Omgevingsfonds
  - Omwonendenregeling
- Ronde langs de velden: ervaringen delen!

Participatie

- Iedereen kan meedoen en meedenken
- Van belang voor acceptatie, ruimtelijke inpassing en realisatie
- Omwonenden betrekken bij:
  - **Beleidsontwikkeling** (bijv. vaststellen zoekgebieden) – uitsluitend procesparticipatie
  - **Projectparticipatie** (ontwikkelen en bouw) – procesparticipatie én financiële participatie
- Maatwerk! → participatieplan
- Vroegtijdig afspraken maken tussen initiatiefnemer en omwonenden
- Bovenwettelijke afspraken (bijv. inpassing, voorzieningen, exploitatie)

PROJECTBUREAU

RESCOOP
LIMBURG

Participatie

Procesparticipatie in het project

De initiatiefnemer doorloopt samen met de omgeving een proces om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie. Hieruit volgen afspraken over het ontwerp van het energieproject, over de ruimtelijke inpassing en/of over financiële participatie en opbrengsten voor de omgeving.

Omwonenden profiteren mee als mede-eigenaar van een wind- of zonneproject, via een vereniging of coöperatie

Mede-eigenaarschap

Omwonenden nemen risicodragend deel aan een project, bijvoorbeeld door aandelen, certificaten of obligaties

Financiële deelneming

Een deel van de opbrengsten komt ten goede aan maatschappelijke doelen in de buurt, zoals een sportclub of wijkvereniging

Omgevingsfonds

Direct omwonenden ontvangen voordeel, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning of korting op groene stroom

Omwonendenregeling

Participatie in het beleid (recap)

- **Klimaatakkoord:**
  - Proces voor wenselijke en haalbare vormgeving van participatie
  - Participatiewaaier: proces, financieel, obligaties, eigendom, omgevingsfonds of een combinatie hiervan
  - Streven naar 50% eigendom van de productie bij de lokale omgeving
- Klimaatakkoord → RES → Gemeentelijk beleid
- Afdwingbaar of niet...? Streven of eis?
- Vorm van 'financiële participatie' en 'lokale omgeving' is niet duidelijk vastgelegd → **Maatwerk!**

Draagvlak

- **Voorverkenningfase:** verzamel informatie, spreek met vertrouwenspersonen, mogelijke partners en andere partijen in de omgeving. Informeer burgers/omwonenden over het beleid en procedure + rol van de inwoners!
- **Haalbaarheidsfase:** bespreek initiatief met experts en mogelijke partners. Globaal business plan en toets haalbaarheid.
  - Plan = flexibel! Stakeholders analyseren & betrekken, inspraak!
  - Transparantie, geef voldoende achtergrond
  - Communicatieplan: nut en noodzaak v. project, effecten + voor- en nadelen participatievormen

Draagvlak

- **Wanneer sprake van draagvlak?**
- Rechtvaardige verdeling
  - Wie betaalt de kosten en wie ontvangt de baten?
  - Voor wie zijn de risico's?
- Informatie
  - Juiste informatie; transparantie
  - Timing
  - Betrekken van juiste experts
  - Wijze van informeren (participatiewaaier; informeren vs. co-creatie)
- Erkenning
  - Niet erkennen
  - Verkeerd interpreteren
- Vertrouwen

Draagvlak (2)

- **Planfase of voorbereidingsfase:** project verder vormgeven. Definitieve beslissingen over partnerschappen, ontwerp en business plan. Vergunningen aanvragen.
Stakeholders up-to-date houden! (ook tegenstanders)
- **Realisatiefase:** start bouw en oplevering.
Contact houden met stakeholders/omwonenden i.v.m. mogelijke overlast bouw. Planning. Contactmogelijkheid/klachtenlijn.
Betrek omwonenden bij openingsmoment.

Draagvlak bij duurzame energieprojecten:

“Als het voorgestelde zonnepark in brede zin door de nabije omgeving gesteund en geaccepteerd wordt, er geen sprake is van weerstand van zwaarwegende omvang EN de initiatiefnemers aantonen dat zij die omgeving tijdig, helder en open hebben geïnformeerd over het beoogde zonnepark, is er draagvlak.”

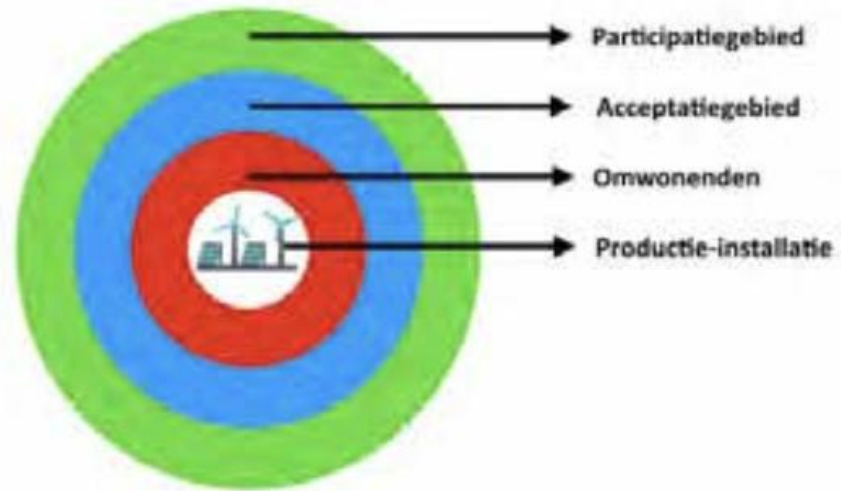

Participatievormen: procesparticipatie

- Betrekken omgeving: mee-ontwikkelen en mede-eigenaar worden
- Inspraak op locatie, ontwerp en inrichting van het project en extra functies (bijv. educatie, recreatie, landbouw-combi, versterken natuur & landschap, enz.)
- Ook bij financiële participatie (50% of 100%) nog steeds goed proces belangrijk!
- Maak een **participatieplan!**
  - Transparantie van de plannen, overleg met de omgeving
  - Participatiemogelijkheid in de planvorming
  - Participatiemogelijkheid in financiële zin
  - Participatiemogelijkheid in de vorm van eigenaarschap en zeggenschap
  - Bijdrage in een gebiedsfonds

Procesparticipatie - voorbeeld

PROJECTBUREAU

RESCOOP
LIMBURG

Resultaten opdracht “stakeholderanalyse”???

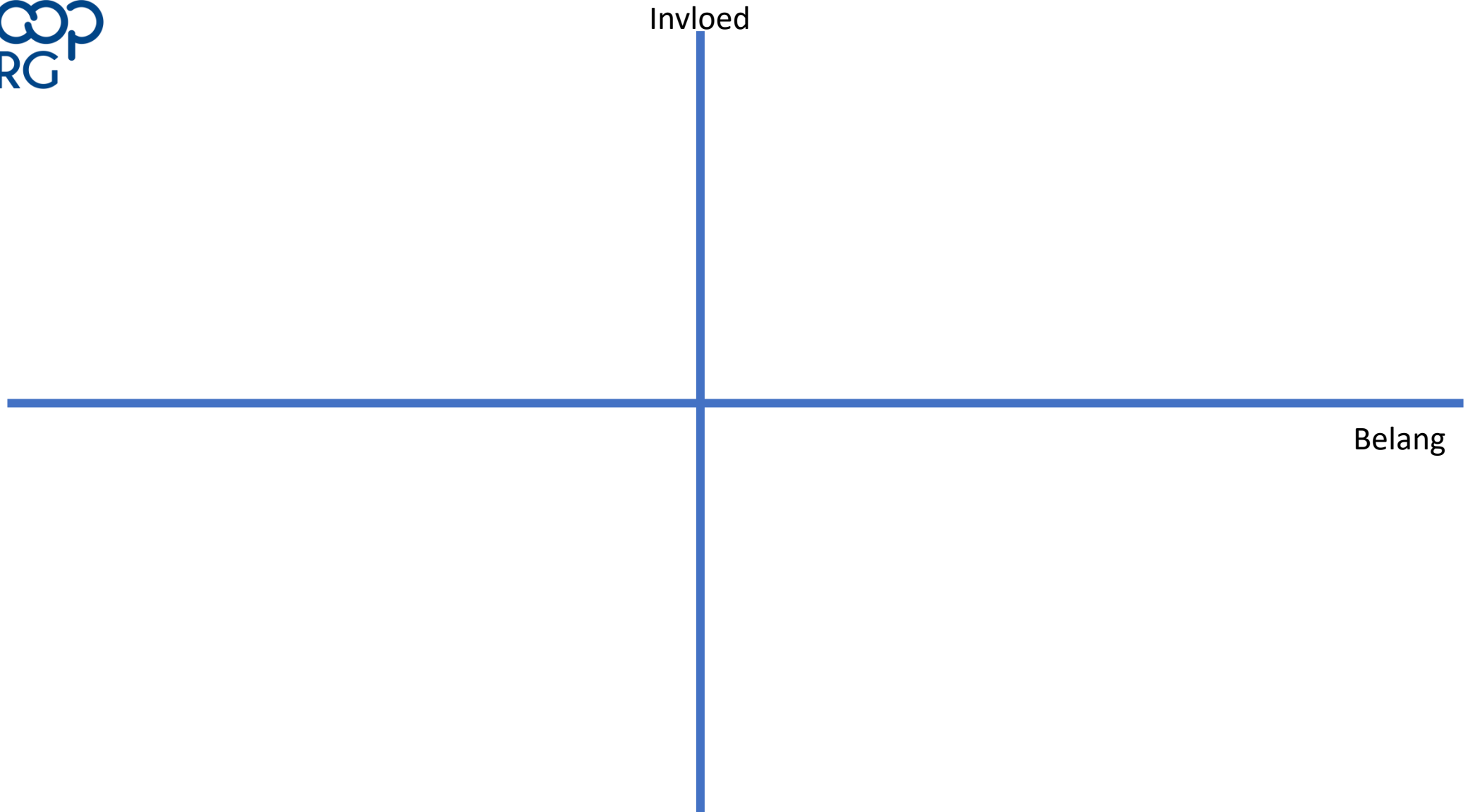

Stakeholders

4 TYPEN STAKEHOLDERS

Stakeholders: oefening!

Financiële participatie

- Eigendom?
- Zeggenschap? (bij eigendom wel zeggenschap)

Obligaties	Participaties
Geen eigendom	Wel eigendom
“Lening”	Investering
Rente op lening	Rendement op investering
Zeggenschap	Zeggenschap
Geografisch niet begrensd (kan zelfs landelijk)	Vereist voor SCE subsidie (min. 1 lid per 5 kWp gemiddeld in postcoderups)
Looptijd vaak 5 of 10 jaar	Looptijd vaak 15 jaar

- Of een combinatie van beide!

Financiële participatie - voorbeeld

Obligaties – SDE++ - 2,0 MWp	Participaties – SCE – 300 kWp
Optie 1: 5 jaar @ 4% vaste rente Optie 2: 10 jaar @ 5% vaste rente	Participaties van 500 Wp Looptijd 15 jaar
Lineaire aflossing	Minimum van 2 Maximum van 10 per participant
	Uitgifteprijs van € 400 per participatie van 500 Wp
	Alleen kleinverbruikers; particulieren én bedrijven
	Geen terugbetaling van investering na einde looptijd. Binnen 15 jaar wordt investering terugverdiend met daarbovenop een jaarlijks rendement van ca. 6-7%

Rekenvoorbeeld deelname SCE

- Stel deelname met 10 panelen (= 5 kWp)
- Investering: € 4.613,- (**€ 461,30 per paneel**)
- Hiervan krijgt u meteen € 1.000,- terug (**€100/paneel**):
terugkoop Leudal Energie
- Netto investering dus **€ 3.613,-**
- Gemiddelde netto-opbrengst per jaar: € 444,- → **15 jaar lang**

- Investering terugverdiend na **8-9 jaar**
- Rendement op investering: ruim **8%**

- Alle operationele kosten van het project zijn verrekend in de netto-opbrengst van € 444,- gemiddeld per jaar (u betaalt dus zelf niets extra)
- De opbrengst per jaar kan variëren, afhankelijk van de stroomprijs

- Bovenstaande berekening is indicatief

Rekenvoorbeeld deelname SDE++

- Stel u leent € 5.000,- uit aan Leudal Energie
  - Looptijd van **5 jaar**
  - U ontvangt in jaar 1 €200,- rente; daarna aflopend met €40,- per jaar
  - + € 1000,- per jaar aflossing

  - U legt € 5000,- in; in totaal heeft u na 5 jaar **€ 5.600,- verdiend**
  - **€600,- “winst”**
  - Dat is **4% rente** (deze staat vast)
-

- Stel u leent € 5.000,- uit aan Leudal Energie
- Looptijd van **10 jaar**
- U ontvangt in jaar 1 €250,- rente; daarna aflopend met €25,- per jaar
- + € 500,- per jaar aflossing

- U legt € 5000,- in; in totaal heeft u na 10 jaar **€ 6.375,- verdiend**
- **€1375,- “winst”**
- Dat is **5% rente** (deze staat vast)

- **Lineaire aflossing**

Financiële participatie: risico's

- Schade/diefstal aan het zonnepark na oplevering
- Tegenvallende inkomsten door lage(re) zoninstraling
- Vertraagde oplevering
- Technische gebreken
- Lager dan verwachte elektriciteitsprijzen (of negatieve!)
- Bedrijfsaansprakelijkheid
- Wegvallen van contractpartijen (bijv. O&M, PPA, verzekeraar, ecoop)
- Risico van externe financiering
- Achterstelling van obligatielening
- Beperkte verhandelbaarheid van participaties/obligaties (alleen onderling)
- Waardering/waardedaling van participaties/obligaties
- Non-recourse bepaling: directie of aandeelhouders (bestuur?) is niet aansprakelijk
- Wijziging in wet- en regelgeving
- Onderverzekering en calamiteiten, samenloop van omstandigheden

→ Memorandum / prospectus!!!

Omgevingsfonds

- Vaak bij wind, minder vaak bij zon (maar wel in opkomst)
- Wie is “de omgeving”?
- Wie beslist over de invulling van het omgevingsfonds?
- Hoeveel? Vaak € 0,5 - € 1 / MWh
- Hoe wordt het omgevingsfonds beheerd en door wie?
  - Lokale coöperatie, stichting, dorp(sraad), bewonersvereniging of adviesraad
- Wie heeft zeggenschap over omgevingsfonds: samenwerking omwonenden, ontwikkelaar en overheden

Omwonendenregeling

- Alleen voor mensen in directe omgeving, vaak ter compensatie
- Waardedaling van woningen
- Korting op stroom of verduurzaming van woning

PROJECTBUREAU

RESCOOP
LIMBURG

Ronde langs de velden

- Wat zijn jullie ervaringen?
- Wat hebben jullie geleerd?

